

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus Ultimus. Quo sensu verum sit, à contestatione litis inchoari
judicium, non à citatione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

quirit. rer. dom. ubi juriscōsultus ait : tamdiu acquirit ei ; quamdiu bona fide servit ; si verò ceperit scire, alienum esse, vel liberum, ex eo momento deficere bonam fidem. Constat etiam ex c. Si Virgo. 34. q. 2. ibi : tamdiu quis bona fidei possessor rectè dicitur, quamdiu se possidere ignorat alienum ; cum verò sciverit, tunc mala fidei possessor perhibetur. Hinc, quando L. qui scit, ff. de usuris, dicitur : quòd quis intelligatur possessor bona fidei, quamdiu res evicta non est ; intellige quoad præsumptionem, non autem revera. Cùm hoc stat, quòd aliunde cognita veritate, præsumptio cesset ; ita Fachinæus lib. Controv. c. 59. contra Covarruviam l. 1. variarum resol. c. 3. numer. 7.

639. Si dicas, eam legem intelligi non posse de mala fide præsumpta ; cùm ibi dicatur, quòd emptor bona fidei, qui levit, & antequàm fructus perciperet, cognovit, fundum alienum esse, debeat intelligi possessor, seu emptor bonæ fidei, quoad fructus percipiendos, quamdiu fundus evictus non fuerit ; ergo sciens fundum alienum esse (isto non evicto) manet emptor bonæ fidei respectu fructuum inde percipiendorum. Resp. neg. antec. quia casus allatus post primum textum erat ibi specialis quæstionis. Hinc ad prob. C. ant. dist. consequ. ergo manet emptor bonæ fidei ad percipiendos fructus à se seminatos bona fide C. etiam quoad alios, nego consequ. Nam qui bona fide seminat in agro alieno, non perdit fructus, vel eorum æstimationem, esto cognoscat postea, fundum non esse suum.

640. Ratio secundæ partis in data responsione est, quia L. Si fundum, C. de rei vindic. dicitur : fructus restituendos esse, quos cum mala fide percepisse, fuerit probatum ; sed per hoc, quòd lis intentetur, & postea evincatur, non est probatum, fructus, lite pendente perceptos, esse perceptos cum mala fide revera. Nam quousque res fuerit evicta, vel probationes prius adductæ non demonstrant rem alienam esse, non probatur mala fides, esto lis contestata sit ; ergo, ita Sanchez l. 2. Decal. c. 23. numer. 163. Et quamvis non paucæ leges citentur in oppositum, quæ dicant : possessores post li-

Tom. II.

tis contestationem haberi pro possessori- bus malæ fidei. Resp. tamen omnes procedere de mala fide præsumpta ; non revera. Hinc etiam habes, L. certum, C. derei vindicat. quæ dicit, quòd possessor mala fidei omnes fructus soleat cum ipsa re præstare ; bona fidei verò, extantes : post litis autem contestationem, universos ; intelligi solùm, si adsint illæ circumstantiæ, quæ inducant malam fidem revera.

ARTICULUS ULTIMUS.

Quo sensu verum sit, à contestatione litis inchoari iudicium, non à citatione ?

NON est dubium contestationem litis dici fundamentum, & principium iudicii, ut colligitur ex c. Super quæstione. 27. de offic. deleg. ibi : quod si Delegatus à nobis vel litis exordium (nimirum contestationem, ut notat gloss. ibid. V. Litis exordium) vel causæ finem, nedum totum negotium ei duxerit committendum &c. Ratio etiam sumitur ex L. Amplius, 15. ff. Ratam rem haberi ; quia ante litis contestationem non dicitur quis petere ; sed tantum velle petere ; esto quis in iudicium vocatus fuerit, & satis iudicio sibi acceperit : econtra etiam à Rei citatione iudicium incipi, & inchoari dicitur ; quæ tamen litis contestationem antecedit. Citatio enim, seu in jus vocatio, §. omnium autem, seu fin. Insti. titul. 16. de pœna temerè litigant. Dicitur principium omnium actionum, quæ adeo necessaria est, ut omiſsa subsecutam sententiam faciat nullam ; ita Zoësius in dict. §. fin. numer. 10. ex c. Pastoralis 11. de re iudicat.

Pro resolut. not. iudicium accipi latè, ac restrictè. Latè sumitur pro toto processu, & ordine, qui servatur inter partes litigantes ; & sic tria continet, principium, medium, & finem. Principium continet omnia acta à citatione usque ad litis contestationem inclusivè, ut

Y 1

642. obla-

oblationem libelli, reconventionem, satisfactionem, exceptionem, &c. *Medium* continet positiones, responsiones, & probationes, aliosque actus à litis contestatione exclusivè usque ad conclusionem in causa inclusivè. *Finis* consistit in sententia definitiva, ejusque executione; unde iudicium strictè sumptum supponit pro his tantum, quæ à litis contestatione interveniunt usque ad finem; quibus positis:

643.

Resp. litis contestationem esse principium iudicii, strictè sumpti; citationem verò, si iudicium sumatur latè; & hoc videtur insinuari *L. Edita actio. 3. C. de Edendo*, ubi habetur, quod *edita actio speciem futuræ litis demonstrat*: quam emendari, vel mutari licet, prout edicti perpetui monet auctoritas, vel jus reddentis decernit æquitas; ubi gloss. loco *speciem*, legit, *spem futuræ actionis*,

& addit lit. *K. editio*; nimirum libelli; *litis indicium est*, ut *contestatio ejusdem initium*; ubi clarè distinguitur inter *initium litis*, & *initium iudicii*, prout etiam colligitur ex *cit. §. fin. Instit. de pœna temerè litigant. ubi vocatio dicitur initium actionum*; quo fit, si iudicium sumitur latè, nimirum prout includit principium, seu præparatoria iudicii, medium, & finem, ut exposuimus num. præced. citationem rectè dici initium iudicii, quo re ipsa intelligitur principium litis ad certos juris effectus, quos inducit citatio, de quibus V. dicta num. 1. contestationem autem litis, esse initium iudicii strictè sumpti, per ordinem ad juris effectus, de quibus *artic. preced.*

preced.

***

